І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 195. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ЖОВТНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 13, 1961 No. 195. VOL. LXVIII.

ЗДА СКРІПЛЮЮТЬ СВОЇ ЗБРОЙНІ СИЛИ В ЕВРОПІ

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ НАКАЗАВ ВИСЛАТИ ДО ЕВРОПИ 10,000 ВОЯКІВ

Вашингтон. — Департамент оборони 11-го жовтня наказав вислати до Европи 10.000 вояків, половина з яких — летуни, а половина піхота. Між цим новим транспортом є один панцерний кавалерійський полк і 11 ескадриль бойових літаків. Недавно департамент оборони видав був наказ вислати до Европи у зв'язку з берлінською кризою 40.000 вояків. Секретар оборони Роберт МекНамара заявив, що ці додаткові підкріплення почнуть прибувати до Европи коло 1-го листопада. Один більший контингент американського війська прибув до порту Шербурґу у Франції вже 11-го жовтня, де висіли 500 вояків, а решта транспорту в силі 1.500 вояків відплила до Німеччини. Згідно з новим наказом відійде до Европи кавалерійський панцерний полк ч. 3, який стоїть у форті Мед, в Мериленді. Дивізії піхоти мають по 14.000 вояків, і принаймні дві такі дивізії відійдуть до Европи ще в цьому році як цілі військові з'єднання. 11 летунських ескадриль творять 275 літаків, з чого 150 — це джетові нищильники, пільотовані летунами Крайової Ґвардії. Секретар оборони МекНамара заявив, що висилається нищильники - літаки до Европи, щоб скріпити тим тактичну летунську силу, але у ЗДА залишається такі летунські сили, які можна б кожної хвилини вислати, на випадок потреби, у кожну частину світу. Представник Пентаґону заявив, що ті американські літаки, які брали участь у військових маневрах в Німеччині, незабаром вернуться до ЗДА, де вони будуть в постійному поготівлі, і їх можна буде кожної хвилини вислати до Европи, бо вони можуть доповнювати пальне під час лету. Новий наказ про вислання 10.000 вояків до Европи —це в дійсності перше збільшення американських збройних сил на тому терені, бо давніші накази про висилку американських військ до Европи мали на цілі довести до приписаного стану число там розташованих з'єднань. Одночасно департамент оборони повідомив, що в листопаді покличуть до армії 20.000 рекрутів, стільки саме, що і в жовтні, бо у вересні число рекрутів виносило 25.000. Фльота, летунство і морська піхота не потребують рекрутів, бо мають досить добровольців.

Майор Вайт встановив новий рекорд на літаку-ракеті Х-15

Летунська база Едварс, Каліфорнія. — 11 жовтня майор летунства Роберт М. Вайт літав на літаку - ракеті Х-15 на висоті 215.000 стіп (більше як 40 миль) зі швидкістю 3,477 миль на годину, чим встановив новий рекорд в леті літака на висоті, бо долетів майже до космічних просторів, поза межу атмосфери. Давніший рекорд побив він на майже 9 миль. „Я дійсно відчував збільшування притягання Землі, коли я почав злітати вниз", — заявив майор Вайт. Науковці кажуть, що він перелетів 99,9 відсотка атмосфери, що є над землею. Його серце і його віддих був вдвоє швидший від нормального. Його метою було долетіти до висоти 200,000 стіп, але так склалося, що летів вище і побив попередній рекорд 169,600 стіп пільота Джо Вокера з 30 березня ц. р.

Д-р Ван Аллен про досліди космічних просторів

Ню Йорк. — Голова відділу для навчання фізики при Стейтовому університеті Айови д-р Джеймс А. Ван Аллен, промовляючи на зборах Американського Ракетного Товариства, заявив, що щоб здійснити американські амбіції в ділянці дослідів космічних просторів, треба більшої уваги до основних наук: фізики, хемії, космічної механіки і атмосферичних дослідів. Д-р Ван Аллен сказав, що тут головну ролю повинні відограти американські університети, але вони потребують фінансової допомоги на влаштування фізичних кабінетів та на признання наукових стипендій для молодих науковців. Космічні досліди — це не є поле для того, де б могли працювати ті, що хотіли б жити з них як із своєї професії. Тому конечно потрібна є допомога уряду або наукових фундацій.

Автомобільні робітники підписали контракт з Фордовою Компанією

Дітройт. — 11-го жовтня прийшло до порозуміння між представниками спілки Автомобільні Робітники і Фордовою Моторовою Компанією і голова робітничої спілки Волтер П. Рутер та віцепрезидент Фордової Компанії Мелком Л. Деніс заявили, що коло понеділка можна буде почати працю у фабриках, закінчивши страйк. Але дехто не поділяє цієї віри провідників тому, що треба буде позаключувати договори про працю з місцевими відділами, в яких вирішується не економічні справи, тільки чисто фабрично - реґулямінові проблеми. У фабриках страйкують 120,-000 робітників. Досі 60 місцевих відділів, на всіх 85, заключили договори про контракти праці на 3 роки. Представники цих 25 відділів мають виїхати до Дітройту, щоб заключити нові договори. Новий договір збільшує робітничі платні, пенсії та інші так звані бонуси робітників.

В АМЕРИЦІ

● **Представник американської фльоти** заявив, що він не вірить, щоб СССР мав швидші атомові підводні човни, як ЗДА. Цей представник фльоти сказав, що СССР може мати менші підводні атомові човни типу першого американського підводного човна „Навтілюса". ЗДА мають 14 нуклеарних підводних човнів. Один науковець твердить, що СССР є на 7 до 8 років позаду ЗДА в ділянці атомових підводних човнів.

● **В Ґарден Сіті,** Лонг Айленд, Н. Й., промовляв до 1,400 осіб провідник напівсекретного Товариства ім. Джана Бирча Роберт Велч, який сказав, що СССР боїться вести „чесну" явну війну" проти ЗДА, бо тоді в комуністів вибухла б революція, яка розбила б так званий комуністичний бльок. Бирч казав, що „між протестантськими священиками у ЗДА є коло 4 відсотки комуністів".

● **В Бостоні,** Масачусетс, прихильники колишнього амбасадора до Об'єднаних Націй і кандидата на віце - президента Генрі Кебота Ладжа, намовляють його, щоб в найближчому році кандидував на становище сенатора в стейті Массачусетс.

● **У шкільному** році 1954-1955 2,300 американських індіян студіювали в коледжах і університетах, а цього року те число більше як подвоїлося і виносить 4,900.

ПРЕЗИДЕНТ ВИСЛАВ ГЕН. ТЕЙЛОРА ДО ПІВД. В'ЄТНАМУ І ВІДКЛИКАВ З СПОЧИНКУ ГЕН. ВАН ФЛІТА

Вашингтон. — Президент Дж. Ф. Кеннеді доручив генералові Максвеллові Тейлорові, кол. шефові штабу Армії й теперішньому військовому дорадникові Президента, полетіти ще в цьому тижні до Південного В'єтнаму та, після нарад з президентом Нґо Дінг Діємом і тамошніми американськими військовиками, звітувати йому, Президентові про стан справ на Півдні Азії, загроженому комуністичною аґресією. Президент зазначив, що щойно після повороту ген. Тейлора буде прийняте рішення щодо дальшої акції Америки у відношенні до подій в Південній Азії, але ствердив, що існують тепер поважні дані припускати, що комуністи перекинули до Півден. В'єтнаму реґулярні військові частини для повалення тамошнього демократичного режиму. Водночас Президент відкликав із стану спочинку 69-річного генерала Джеймса Ван Фліта, переможця над комуністичними партизанами в Греції та колишнього головного командата збройних сил Об'єднаних Націй в Кореї. Завданням ген. Ван Фліта буде керувати вишколом військових з'єднань для партизанської війни. Вислання ген. Тейлора до Південного В'єтнаму було порішене на несподіваній нараді, що її Президент скликав в минулу середу з участю державного секретаря Діна Раска, секретаря оборони Роберта МекНамари та голови шефів об'єднаних штабів, ген. Лаймена Лемніцера. Вони, як висловився Президент, ентузіястично підтримали проєкт щодо місії ген. Тейлора.

Відділи УНС Західньої Пенсилвенії відбули наради; гол. предсідник УНС виступив в радіо

Ембридж, Па. — Минулої неділі, 8-го жовтня, тут відбулися окружні наради Відділів Українського Народного Союзу Західньої Пенсилвенії, в яких взяв участь головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір разом з головним радним Андрієм Джулою. Перед нарадами, що відбулися пополудні, п. Йосип Лисогір виступив на Українській радіопрограмі, що її веде інж. Михайло Комічак з радіовисильні WPIT в Питсбурґу. Головного предсідника УНСоюзу представив слухачам гол. радний А. Джула, виступ якого заповів інж. М. Комічак. Промовляючи українською й англійською мовами, п. Йосип Лисогір вітав від імені УНСоюзу всіх його членів Західньої Пенсилвенії.

Окружні наради представників Відділів УНСоюзу в Ембридж, на яких були заступлені дев'ять Відділів округи відкрив предсідник місцевого 161-го Відділу УНСоюзу п. Іван Антушак, висловлюючи у вступному слові надію, що ця нарада причиниться до більшої активізації Відділів округи, зокрема в організаційній ділянці під час теперішньої передконвенційної кампанії. На цю ж тему говорив і гол. радний Андрій Джула, заторкуючи в дальшому ряд інших актуальних проблем, зокрема справу збірки фондів на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Він також поінформував, що традиційні вже товариські змагання союзовців Пенсилвенії і Огайо в круглях заплановано на 29-го квітня 1962-го року. Проводив нарадами голова Окружного Комітету Відділів УНСоюзу п. Петро Кочірка, а представники поодиноких Відділів звітували про організаційну та громадську діяльність в їхніх місцевостях. Широкий розмах в теперішній багатобічній, і зокрема організаційній активності УНС з'ясував п. Й. Лисогір, що був головним промовцем на цих зборах. Він, між іншим, звернув увагу, що наймогутніша під союзово - організаційним оглядом Пенсилвенія зменшила в минулому році загальну кількість свого членства до 17,268, тоді як сусідній нюйоркський стейт збільшив свою кількість членів УНСоюзу до 16,401 члена. Якщоб такий розвиток продовжувався, то Ню Йорк міг би відібрати Пенсилвенії першенство в кількості членів. Правда, організаційна праця УНСоюзу в Пенсилвенії натрапляє на дещо більші труднощі, вже хоч би з уваги на те, що поодинокі українські родини переносяться до інших стейтів, але практика виказує, що при наполегливішій праці та зусиллях можна ще і в Пенсилвенії добитись поважних організаційних успіхів, що є в найкращому інтересі, як української спільноти, так і поодиноких забезпечених осіб і родин. Більших організаційних зусиль потрібно зокрема в теперішніх грізних часах, як і з уваги на недалеку вже ювілейну, бо 25-ту з черги конвенцію УНСоюзу. Із пізнішої дискусії виявилося, що Пенсилвенія плянує позмагатись з Ню Йорком не тільки за вдержання, але й поважне скріплення свого першенства в кількості зорганізованих нових членів.

Союзове Торонто хоче змагань

Торонто, Канада. — Минулого вівтірка, 10-го жовтня ввечері, тут відбулась черговї наради Окружного Комітету Відділів УНСоюзу цієї метрополії, головним предметом яких була давня, але завжди свіжа і пекуча проблема організації нових членів, що в теперішній передконвенційній кампанії набирає виразного характеру змагання між поодинокими союзовими округами за найкращі успіхи. Нараді відкрив і ними проводив екзекутивний секретар канадійської канцелярії УНС, гол. радний Богдан Зорич і в них, крім представників Відділів УНС округи, взяли участь гол. предсідник Йосип Лисогір та ред. А. Драган, перебуваючи в тому часі в Торонті в іншій союзовій справі. Представники Відділів округи, заслухавши організаційної доповіді п. Лисогора, потвердили свою рішучість виконати перебране вже раніше зобов'язання та здобути в теперішній кампанії 500 нових членів. Це ставить торонтську округу на перше місце, за яке союзове Торонто готове позмагатись з кожною іншою округою та кожним викликом.

Похорон сл. п. М. Фоменка відбудеться в п'ятницю 13 жовтня

Ню Йорк. — З Комітету для вшанування пам'яті померлого в мин. неділю визначного українського композитора Миколи Фоменка повідомляють, що Панахида відбудеться в четвер о год. 8 веч у каплиці похоронного заведення Петра Яреми при 7-ій вул., а похорони в п'ятницю вранці, при чому винесення тіла з названого похоронного заведення до православної церкви св. Володимира при 82-ій вулиці відбудеться о год. 9-ій зранку, а після Богослужби похоронний супровід поїде на Український Цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж. Похорон на цвинтарі передбачений на 1 годину пополудні.

АРХИЄПИСКОП КИР ІВАН БУЧКО ВІДЗНАЧАЄ СВОЄ 70-РІЧЧЯ

Архиєпископ Кир Іван Бучко

Рим. — Архиєпископ Кир Іван Бучко, Апостольський Візитатор для українців у Західній Европі святкував у неділю дня 1-го жовтня ц. р. сімдесятиріччя з дня свого народження. Народжений дня 1-го жовтня 1891 року в селі Германові на Львівщині в родині незаможніх селян, Ювілят закінчив з найкращими успіхами Академічну гімназію у Львові, і в 1911 році, значить 50 років тому почав свої богословсько - філософічні студії в Римі. Висвячений на священика 1915-го року, титул доктора здобув згодом 1921-го року і з того часу займав ряд видатних становищ на львівському Богословському факультеті. В 1929 році наименований був на єпископа із призначенням на становище єпископа - помічника Митрополита Кир Андрея Шептицького. Відбувши під час війни канонічну візитацію в країнах Південної Америки Кир Іван Бучко був призначений в 1940-му році на єпископа - помічника Филадельфійського екзарха Кир Константина Богачевського і на цьому становищі перебув до листопаду 1941-го року. П'ять років згодом 1946-го року був наименований на візитатора Українців католиків у Західній Німеччині, на якому то становищі перебуває й досі, вже як архиєпископ з 1954 р.

СЕСІЯ УНРАДИ ВІДБУДЕТЬСЯ В ЛИСТОПАДІ

Мюнхен (лв) — Після майже однорічних перипетій вирішила Президія УНРади у місяці вересні ц. р. відбути чергову, 5-ту Сесію УНРади в половині листопада ц. р. У повідомленні в цій справі сказано, що це рішення є остаточне і невідкличне. Без огляду на дальший хід міжпартійних розмов дата Сесії не буде змінена. Сесія має початись 17-го листопада і буде тривати найменше три дні. Як виглядатиме перебіг Сесії покищо тяжко передбачити. Спір всередині УНРади, не дивлячись на всі заходи, не був досі зліквідований. Розходження між т. зв. позицією і опозицією не дають багато надій на можливість компромісу. Рятунком для УНРади було б притягнення в її члени нових партій. В тій цілі ведуться в останніх тижнях та місяцях особливо інтенсивні розмови поміж представниками УНРади і окремих політичних середовищ, а 21го жовтня ц. р. мала б відбутися ще ширша нарада представників українських політичних груп, на яку запрошено також представника Комітету Українців Канади о. прелата дра Василя Кушніра.

На захист Української Православної Церкви

Мюнхен. — (лв) Група визначних українських науковців та громадських діячів у Мюнхені заініціювала створення нового Товариства для захисту ідеї Української Автокефальної Православної Церкви. У проєкті статуту Товариства говориться, що метою його є захищати ідею Української Автокефальної Православної Церкви і мучеників за віру від нападів большевизму та його спроб дискритувати цю ідею перед західнім світом і віруючими. Товариство мало б називатися: Релігійно - освітнє Товариство ім. В. Липківського. Щоб осягнути поставлену собі мету, організатори товариства плянують видавати монографії і статті з історії УАПЦ, інформаційний листок для вільного світу і документальний матеріял про життя Української Православної Церкви. До членів основників і ініціяторів Товариства належать такі українські вчені, як проф. Г. Ващенко, проф. П. Курінний, проф. М. Мілер, проф. Н. Полонська та інш.

Олексій Голуб — біохемік з України, рішився вибрати волю вже два роки тому

Амстердам. — У зв'язку з совєтськими обвинуваченнями, що голляндська поліція затримала силою біохеміка Олексія Голуба і що голляндський уряд зробив його „втікачем" проти його ж волі, з доручення влади відбулася тут пресова конференція, на якій виступив сам Голуб. В розмові з журналістами він заявив, що рішився він втекти із Совєтського Союзу вже давно, ще два роки тому і чекав тільки нагоди, щоб свій плян здійснити. Що ж до совєтських тверджень, що Голуб, залишившися в Голляндії, намагався закінчити з собою самогубством, то він ствердив, що не зважаючи на те, що після того, як його жінка Ірена була примушена від'їхати, він був у дуже важкому психічному становищі, бо розлука з жінкою була для нього дуже важким ударом, він ніколи і не думав про самогубство. Перейшов він на становище втікача цілком свобідно без ніякого примусу з боку голляндської поліції, а якщо ж говорити про насилля, то методи совєтського терору є усім добре відомі. Ще заявив Голуб, що він не має нічого додати до звідомлень голляндської преси про від'їзд його дружини до СССР. Як виявляється з повідомлень деяких американських газет, Олексій Голуб не є росіянином, як це писала більшість американських газет, але українцем, українським науковцем з Києва. Про українськість Голуба може свідчити і його прізвище, яке між російськими прізвищами не зустрічається.

● **Французька армія** в Альжирі відтягнула свій гарнізон біля туніського кордону, коло оселі Сакет - Сіді - Юссеф, вглиб Альжиру, щоб оминути небезпеку нових „інцидентів". Французьке летунство збомбардувало ту туніську оселю в 1958 році, виправдуючи себе тим, що альжирсько - арабські партизани збудували в тій оселі свою випадну і постачальну базу.

● **Большевики,** які дістали в Ялтинському договорі в дарунку від альянтів японські Курільські острови, перетворили їх у строго бережені морсько - летунські бази. Вони схопили у післявоєнних роках 950 японських кораблів і рибальських човнів та 8.160 рибалок. Із них звільнили більшість, але затримали до цього часу 192 рибалок та 276 кораблів.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ БАЧИТЬ РОЗВ'ЯЗКИ НИНІШНЬОЇ КРИЗИ

Вашингтон. — Президент Дж. Ф. Кеннеді висловився на своїй останній пресовій конференції в минулу середу 11 жовтня ц. р. дуже песимістично щодо можливостей швидкого мирного розв'язання нинішньої міжнародної кризи, спровокованої Совєтами довкола справ Німеччини й Берліну. Велика частина тієї конференції стосувалась цієї справи. У своїх відповідях на шість журналістичних запитів Президент ствердив, що одномісячні довірочні розмови, що їх вели з совєтським міністром закордонних справ Громиком державний секретар Дін Раск і він сам, Кеннеді, не дали йому підстави до надії на „швидку і легку" розв'язку проблеми. Єдине „підбадьорення" збоку Москви в напрямку продовжування цих заходів Президент бачить в бажанні Совєтів продовжувати дотеперішні розмови. Однак Президент кількакратно на різний лад повторював, що покищо нема підстави для поважних переговорів про компромісову полагоду конфлікту. „Не видно на обрії землі" — заявив Президент моряцьким терміном, — „нема ніякої ясної розв'язки", між Москвою і Вашинґтоном все ще є „дуже великі розбіжності". Президент відмовився подати подробиці своєї останньої двогодинної розмови з Громиком, але признав, що більшість оприлюднених про це газетних вістей „з деякими недокладностями" відповідають правді. Президент вважає, що виявлення ним подробиць нарад з Громиком могло б спричинити небажану пропаґандивну війну. Президент закинув Совєтам, що вони віддавна ведуть „політику, оперту на амбіціях" супроти заможніх і сильних західньо - европейських держав і це робить з нинішнього конфлікту „дуже, поважну справу". Тому він признав, що це „природно і слушно", що в американському народі існують настрої стурбування можливостями вибуху нової війни, тому, що „погляди Сходу і Заходу на справу Німеччини йдуть в напрямку зудару". Найбільш песимістична оцінка Президентом нинішньої ситуації була схоплена такою фразою: „Живемо тепер у найнебезпечнішому часі за всю історію людства". Що стосується здогадних розбіжностей між західніми альянтами, то Президент заперечив, наче б ті розбіжності були сутні та заявив, що вже в найближчому часі представники всіх чотирьох західніх союзників — ЗДА, Англії, Франції і Західньої Німеччини — постараються ті розбіжності вирівняти. За пресовими інформаціями, в найближчому тижні відбудеться конференція, в якій братимуть участь: асистент державного секретаря для европейських справ Фой Колер, англійський віце - міністер закордонних справ сер Евелін Шакберґ, референт німецьких справ у французькому міністерстві закордонних справ Жан Ляльой і державний секретар в західньо - німецькому міністерстві закордонних справ Карль Карстенс.

Події в Ляосі далі загрожують цілому Південні Азії

Вієнціян. — Вістка про згоду трьох ляоських князів на те, щоб новий невтральний уряд Ляосу очолював кол. прем'єр Суванна Фума, не викликала ніякої радости ні заспокоєння в столицях сумежних країн: в Південному В'єтнамі, Сіямі, Бірмі й Камбоджі. Ніхто з них не сумнівається в тому, що з приходом до влади в Ляосі прихильного комуністам Суванни Фуми та з чотирма міністрами - комуністами в його уряді, комуністичний Північний В'єтнам із своїм комуно - китайським запіллям та самі ляоські комуністичні війська не припинять дальшого змагання до повного захоплення в свої руки Ляосу та до підмінування Південного В'єтнаму. Це становить смертельну небезпеку передусім для Сіяму, відділеного від Ляосу тільки басейном ріки Меконґ, що його неможливо уфортифікувати. З офіційним проголошенням Ляосу, як невтральної країни, від'їдуть відтіль 350 членів американської військової місії і це ще більше осмілить комуністів.

Англія погоджується на повну участь в спільному Господарському Ринку

Париж. — Англія погоджується на свою повну участь „в цілях і завданнях" Спільного Господарського Ринку, себто західньо - европейського континентального економічного бльоку Франції, Західньої Німеччини, Італії, Бельгії, Голляндії і Люксембурґу. Таку заяву склав в імені англійського уряду лорд королівської печаті Едвард Гіт, делеґат Англії для переговорів з названим західньо - европейським економічним бльоком про приступлення туди Англії. Заява міністра Гіта перед міністрами названих шістьох країн була для них несподіванкою, бо вони не сподівалися такої рішучої постави Англії в напрямку льояльної співпраці з Спільним Господарським Ринком. Едвард Гіт вказав на три труднощі, що їх треба розв'язати, але тут же подав в загальних рисах можливості тієї розв'язки: як погодити приступлення Англії до того економічного бльоку з її зобов'язаннями супроти членів Британського Коммонвелту; як це погодити з її зобов'язаннями супроти членів Европейської асоціяції вільної торгівлі, куди належать 7 держав, і — врешті — як узгіднити дотеперішню англійську хліборобську політику з іншою хліборобською політикою держав Спільного Господарського Ринку. Після заяви Гіта вирівняння всіх цих розбіжностей не буде, мабуть, становити великих труднощів. Приступлення Англії, як повноправного і рівнорядного члена до Спільного Господарського Ринку вважається історичною подією, як повалення останнього бар'єру британського ізоляціонізму.

У СВІТІ

● **Шах Ірану МохаммедРіза Палеві** передав свої посілості над Каспійським морем, які становлять головну частину його маєтку вартости понад дол.132 мільйони до розподілу між 4.-300 селянських родин. На відповідній церемонії в Рамзарі над Каспійським морем були шах і його дружина Фараґ, прем'єр Алі Аміні, члени уряду та місцеві адміністраційні урядовці. Розподілених буде 3 мільйони акрів землі, як теж десятки готелів над морем, осель, фабрик і різних підприємств. Поділ переводитиме окрема державно - суспільна комісія.

● **В Східній** Німеччині, в найближчому сусідстві Західнього Берліну, в селі Ешвеґе згоріло ціле господарство після того, як східньо - німецька поліція не допустила до гашення пожежі пожежної сторожі із Західнього Берліну. Перед 13 серпня, коли-то комуністи насильно відділили східню частину Берліну, обов'язувала умова, що західньо - берлінські пожежники мали охоронювати також ту місцевість.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сиґі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Вибори у 1962 і 1964 роках

Міжнародна криза не поменшила зацікавлення керівних кіл обох американських політичних партій тією найважливішою подією в державному устрою Америки, якою є вибори. Наступного року вони будуть стосуватися Конґресу і частини губернаторських становищ, а в 1964 році відбудуться нові президентські вибори. Одні й другі взаємно пов'язані і міжпартійною боротьбою за опанування Капітолю та Білого Дому, і особами кандидатів.

В останніх двох тижнях справа стала голосною у зв'язку з рішенням колишнього віце - президента Ричарда Ніксона кандидувати на пост каліфорнійського губернатора. Водночас він заявив, що не кандидуватиме на президента у 1964 році. Таким чином найповажніший республіканський кандидат у президентських виборах 1964-го року відпав без огляду на те, чи він виграє в губернаторських виборах, чи — ще більше — програє у них. Правда, у випадку своєї виграї Ніксон став би знов відомою і впливовою постаттю на крайову мірку, тим більше, що розпоряджав би 32 електорськими голосами з Каліфорнії. Тому найповажніший після нього кандидат на пост президента, нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер, не виключив можливости, що Республіканська конвенція може Ніксона „примусити" кандидувати. Проте, це маловірогідна можливість з уваги на волю самого Ніксона і на його настанову — на президентські вибори — аж у 1968 році, коли він матиме тоді все ще тільки 58 років.

Тим часом перед Ніксоном стоїть ще дуже важке завдання виграти на двох фронтах: проти свого республіканського суперника, колишнього губернатора Гудвіна Найта, який не зацукується навіть перед дискредитуванням Ніксона в публічній опінії, — і проти теперішнього демократичного губернатора Едмунда Бравна. Програ Ніксона означала б кінець його політичної кар'єри, так, як кінцем політичної кар'єри була програ колишнього лідера сенатської республіканської меншости Вільяма Новленда, який зрікся був сенаторського мандату в Каліфорнії, щоб кандидувати на губернатора з увагою на пост президента країни, а програвши в користь демократа, втратив усі шанси на всі вищі становища.

Отож на арені залишились покищо тільки два республіканські кандидати — згаданий Нелсон Рокефеллер і сенатор Беррі Голдвотер. Все ж, уважаючи, що при всьому зрості популярности Голдвотера він, як лідер правоконсервативного крила партії, не матиме більшости на партійній конвенції, найповажнішим кандидатом є нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер. Щоб послабити внутрішньореспубліканську опозицію проти себе, як проти „ультра - лібераля", Н. Рокефеллер виступає останнім часом з промовами проти обмежування свободи стейтів і проти ділення людей на „ліберальних" та „консервативних", бо — мовляв — такий поділ часто буває дуже помилковий.

Очевидно, що шанси будь-котрого республіканського кандидата у найближчих президентських виборах залежатимуть від успіхів чи невдач демократичної адміністрації. Демократи менше зацікавлені виборами, бо вони мають тільки одного — безконкуренційного — кандидата, президента Дж. Ф. Кеннеді. Конґресово - губернаторські вибори в наступному році виявлять, наскільки впала популярність демократів в очах широкого громадянства. Перших 9 місяців урядування президента Кеннеді дали чимало арґументів в руки опозиції. До листопада 1962-го року ще багато часу, і в тому часі може ще багато дечого змінитися в міжнародній та внутрішньополітичній ситуації Америки.

Совєтські нелюди

Останнім часом совєтська преса розписується на всякі лади про так звану комуністичну гуманність, про „тепле ставлення до людини", про те, що тільки в умовах комуністичного ладу слово „людина" набирає свого справжнього змісту й ваги. В проєкт нової програми КПСС включено навіть, як один із моральних принципів „будівників комунізму", ось такий льозунг: „людина людині — друг, товариш і брат". У зв'язку з цим комуністичним пишнослов'ям дехто на Заході говорить про корінні зміни в Совєтському Союзі, що виявляються нібито і в ставленні режиму до людини, її потреб, зокрема, до її свободи.

Не зважаючи на всі ці пропаґандивні перехвалки, совєтська дійсність дуже далека від того, що вкладається в розуміння слова „людяність". Чимало прикладів разючого порушення основних принципів гуманности представниками большевицької влади наводить сама совєтська преса, а ще більше таких прикладів вона промовчує. Проте час від часу справжня натура совєтської „гуманности" виходить на яву, приголомшуючи світ своєю жорстокістю і брутальністю.

Разючим прикладом нелюдяности большевицьких сатрапів може бути подія, яка сталася цими днями в Амстердамі, в Голляндії. Олексій Голуб, 35-літній науковець — за даними деяких газет з Києва, за інформацією інших з Свердловська — прибувши з совєтською туристичною групою до Амстердаму, вирішив залишитися на Заході. Прийшов він до цього рішення після довгої внутрішньої боротьби, спонуканий головно неможливістю працювати свобідно у своїй науковій ділянці, зокрема у веденні дослідів над впливом нуклеарної радіяції на розвиток рака. Голляндська влада, прихилившись до прохання Голуба, признала йому право азилю, як політичному втікачеві, і ведена людськими мотивами допомогти йому в порозумінні з його жінкою, з якою він не мав змоги узгіднити свого пляну „обрати волю", влаштувала подружню зустріч. Отже, Голуб повідомив жінку про своє рішення, даючи їй змогу вирішити, чи залишиться вона з ним, чи вернеться до СССР. Під час цієї розмови в приявності представників голляндської влади на летовищі з'явився заалярмований совєтський амбасадор Пантелеймон Пономаренко разом із своїм аташе й іншими службовцями, вдерся до приміщення, де розмова велася, і зчинив там кулачний бій, щоб забрати жінку Голуба та відвести її до совєтського літака, готового до відлету. Стероризована появою амбасадора і його гайдуків жінка Голуба відмовилася від свого рішення залишитися з чоловіком, якого — як вона заявила — любить, з яким зв'язала своє життя, і „погодилася" вертатися до СССР, щоб цим рятувати своїх батьків. Добився цього совєтський амбасадор Пономаренко — колишній голова ради міністрів Білоруської ССР, міністер культури СССР і колишній совєтський посол у Варшаві і Ню Делі — своєю беззаконною, брутальною інтервенцією на території чужої держави із застосуванням насильства супроти представників місцевої голляндської влади. Ця подія в Амстердамі пригадує аферу 1954 року з совєтським утікачем Владіміром Петровим, секретарем совєтської амбасади в Австралії, жінку якого озброєні совєтські аґенти намагалися завантажити насильно на літак і відтранспортувати до СССР.

Амстердамська подія показує, що в своїй поведінці з людьми і в ставленні до їх особистої долі совєтські нелюди не змінилися ні на крихітку. Совєтський моральний і фізичний терор залишився таким, як був за Леніна і за Сталіна.

Ярослав Курдидик

ПРИСПІШЕНЕ ДОПОВНЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗДА

Побіч глибокої кризи у зв'язку з Берліном, що є немовби „острівцем волі" серед розбурханого комуністичного моря, після бразилійської антикомуністичної „палатної революції" і збіговища „невтралістів" у Беоґраді, може не надто голосно пролунав голос Хрущова, який заявив, що, мовляв, з огляду на постійну загрозу капіталістичних держав, передусім ЗДА, Совєтський Союз продовжуватиме розбудову своєї атомової і водневої зброї різних форм і видів. Очевидно, нічого нового не сказав комуністичний бос, хіба потвердив те, що слід було ввесь час сподіватися.

Нещастям треба уважати тільки позицію Заходу, що була окутана немовби хмарою диму, за якою мало народитися в Женеві „чудо" універсального роззброєння. Загрозу третьої світової війни, що нібн меч Дамокля звисає над світом, підсилюють такі чинники: 1) основні зміни в технології, 2) нові бойові ідеї, 3) новий тип зброї, як нищівний засіб, якого не бралося до уваги навіть в останній війні.

Ці три чинники стали причиною часто газардової калькуляції, таких величезних і непередбачених витрат, що навіть найбагатша держава ЗДА мусіла значно зменшити кількість воєнних з'єднань усіх видів зброї, розраховуючи, що коли вдасться розбудувати належно тактичну нуклеарну зброю, то ця зброя вирівнює перевагу людських мас, що ними розпоряджають СССР і червоний Китай. Такий розрахунок на вдержання мілітарного балянсу між Сходом і Заходом тривав аж до минулого року. В міжчасі західній розвідці вдалося зібрати точні інформації, на основі яких виходило б, що большевикам також вдалося розробити й розбудувати тактичну нуклеарну зброю. Тож, коли до цього додати „людську масу", то, теоретично міркуючи, їм вдалося перевершити воєнну потужність Заходу.

Коли приглянутися до цієї справи глибоко й критично, то виявиться, що Захід на всіх попередніх зустрічах та конференціях з большевиками розраховував фальшиво, вважаючи, що не власна ініціятива, а „хтось і щось" повинні вивести його з дороги постійних поступок большевикам за ціну „вдержання миру".

До того ж ЗДА у такій мірі захопилися перегонами з СССР, хто першим полетить на Місяць, що за останні три роки витратили на переведені з цим досліди коло 10 мільярдів долярів, не модернізуючи у такій самій пропорції своєї оборонної сили.

Всі ці критичні завваги наводять два відомі американські воєнні коментатори Е. Роджерс та Дж. Ґрін. Коли розглядати силу Сходу, тобто СССР плюс сателіти, і Заходу, тобто ЗДА плюс альянти, — твердять ці коментатори, — то вийде досить велика диспропорція в некористь Заходу. Нуклеарна зброя обидвох сторін „майже вирівнюється", але посутня різниця полягає в людській силі і її вивінуванні.

Ось, для прикладу, ми добре собі пригадуємо, що в початковому пляні НАТО було створення 90 - 100 дивізій, з яких 50 мали боронити Центральну Европу, а решта була подумана, як рухливі, стратегічного характеру армії. На ділі ж до 1958 року всі члени НАТО змобілізували 22 дивізії і до січня 1962 р. має бути ще 8. Відома в Европі американська Сьома армія має 5 дивізій і три окремі змоторизовані з'єднання, з яких одно в силі 3.000 вояків має патрулювати кордони „залізної завіси", довжиною майже 250 миль. І хоч би це американське з'єднання було найкраще в світі і мало в допомогу війська прикордонної охорони, фахово розцінюючи, важко було б йому видержати перший удар ворога.

Згадані коментатори наводять ще й інші, мало відомі факти. Базуючи свою основну силу на перевазі атомової зброї, ЗДА мають великі недоліки у звичайній зброї. І так, американські панцерні з'єднання складаються здебільша з танків типу — 48. Це дуже добрий модель, який можна з успіхом протиставити большевицьким танкам з останньої війни, але він поступається перед деякими найновішими моделями, що їх мають большевики в числі коло 35.000, а їхні сателіти коло 15.000. Тим то ЗДА будують приспішено новий модель танка, який незабаром має замінити старі моделі. Також нові вдосконалені рушниці заступлять в американській армії рушниці старого типу. Їх одержали вже вояки, що стоять залогою в Берліні, а там вивінують ними всіх американських вояків в Европі.

В світлі всіх цих фактів зрозумілим стає наказ Президента, внаслідок якого впродовж 24 годин піднесено не тільки кількість зброї усіх родів, але урухомлено та поширено багато дечого нового, про що ледве чи хтось із звичайних смертельників знає.

Отже, боротьба йде не лише за „вдержання балянсу", але за рішучу перевагу тієї чи другої сторони.

НА МОРІ

На сліпучому морі
Так сьогодні чудово!
До картини подібний
Цей морський краєвид.
Хай це буде банально,
Хай це буде не ново,
Але серце радіє,
Але серце тремтить!

Пригадалось дитинство, —
У віталыні картина!
Севастопольська бухта,
На човні — риболов,
І червона сорочка,
Що від вітру напухла,
У воді ясносиній
Багряніє, як кров.

Піднімімо над човном
Пурпурове вітрило,
Під пайолами дзвінко
Заспіває вода.
І у нас за плечима
Раптом виростуть крила,
І охопить нас радість,
Як цей день, молода!

Ми почуєм, як вітер
Нам заграє на струнах,
Що від неба до моря
Золоті простяглись.
Поплливемо в Колхіду
Здобуватимем руно,
Як його арґонавти
Здобували колись.

Я сьогодні шалію
В молодому екстазі
(То нічого, що скроні
Вже присипав мороз...)
Капітане, я жду
Ваших гострих наказів,
Я сьогодні ваш вірний
І слухняний матрос!

АЛЛА КОССОВСЬКА

Б. Галайчук

ТОЛСТОВЩИНА З „ЗАХІДНЬОЮ І ХРИСТИЯНСЬКОЮ" ЕТИКЕТОЮ

Буенос Айрес. — Промова арґентинського президента в ОН була, щоправда, нудною, але зате довгою. Я був здивований, бо промови цього державного мужа рідко бувають довгими, але ніколи не бувають нудними; а деякі з них просто справляють враження наукових студій з клясично розплянованим ходом думок і солідно удокументованою арґументацією. Якби Фрондізі виголосив із світової трибуни промову на пересічному рівні, він зробив би цінний вклад в арґентинську культурну пропаґанду. Однак, чомусь волів підмалюватися на дядю з провінції, який приїхав до столиці, щоб запропонувати рецепту на спасення світу від атомової загрози. Це, очевидно, не могло заімпонувати арґентинській верхівці. Мав рацію один вечірній щоденник, написавши: „Можна було сподіватися, що арґентинський президент виступить перед світовим парляментом, щоб сказати щось поважніше". Але не мав рації, заявивши, що „у промові Фрондізі було занадто багато натяків між рядками, у які, мовляв, кожний може вкладати такий зміст, який йому завгодно".

Фрондізі постійно окреслює свою міжнародну позицію, як „західню та християнську". Спершу це дратувало лише лівицю, тепер дратує й правицю, яка слушно питається, як погодити цю урочисто декляровану позицію з потуранням кубинському мостовому причілкові. Щойно промова в ОН дозволяє зрозуміти, що розуміє Фрондізі під „західньою і християнською" поставою.

„Філософічна і юридична ідея міжнародної спільноти це ідея первісно західня і християнська. Упродовж середньовіччя і навіть до кінця 18-го сторіччя була вона обмежена християнською Европою. Але саме братерський сенс християнства, його екуменічне покликання привели до поширення замкненої, ексклюзивної спільноти, розгортаючи її на асоціяцію, відкриту для всіх вартостей сучасного світу. Теперішня міжнародна спільнота є плюральною, у ній співіснують різні культури, різні етичні та юридичні системи. Вона побудована на засаді мирного співжиття всіх її членів і на взаємній пошані ідеологічних та політичних різниць.

„Тому, коли проголошуємо нашу західню та християнську приналежність, не висловлюємо концепції ексклюзивістичної чи ворожої супроти інших ідей. Не змагаємо до творення бльоків, до цькування однієї групи народів проти другої. Навпаки, християнський сенс життя веде нас до толеранції, до співжиття в мирі та свободі, до царства миру між людьми і народами".

Відтепер ніхто не може закинути Фрондізі розбіжности між декларованою ним позицією і практичною зовнішньою політикою: він чесний з собою. Тим самим критика мусить перейти в площину семантики: чи окреслений ним зміст справді міститься в рамах поняття християнського і західнього?

Якщо прийняти, що цей зміст справді християнський, то хіба в толстовській інтерпретації, бо це типово толстовське „непротивлення злу". Деякі критики завважують, що ця толстовська засада чужа християнству взагалі, а притаманна буддизмові, але, залишаючи набоці цю завваґу, мусимо ствердити, що вона чужа західньому духові християнства. Св. Юрій, патрон европейського лицарства, символізує притаманну Заходові ідею боротьби проти зла як випливаючий відтіля ексклюзивізм. У середніх віках Захід твердо боронив свою вартість і свій стиль життя проти арабської та монгольської експансії, в новітніх віках — проти турецької, нині боронить, під стягами НАТО, проти евразійської.

Ідея свободи — справді західня і справді християнська — може бути здійснена в ширшому або вужчому сенсі, тобто, може бути поширена на цілий світ або лише оборонена в тій частині світу, де вона існує.

Берлінська криза, під знаком якої проходить сесія Генеральної Асамблеї ОН, здавалося б, досить чітко вказує на ту частину світу, де немає ані свободи, ані національного самовизначення. Слушно пригадав Кеннеді, що „течія самовизначення ще не дійшла до комуністичної імперії", і на ту тюрму народів вказали пальцем поодинокі латиноамериканські речники. І то не лише „реакційний" перуанський президенд Прадо, але й бразилійський делеґат Арінос — недавній міністер закордонних справ ультрапроґресивного Квадроса. Дивним дивом не добачає тієї тюрми народів арґентинський президент, дармащо перед його виїздом відбувся в Арґентині „тиждень поневолених народів" і мури столиці були заліплені відповідними афішами.

Коли один журналіст запитав на пресовій конференції, чи засада самовизначення має бути застосована й до населення Берліну, Фрондізі відповів, що вона має стосуватися „до всіх", але зараз таки додав, що „питання Берліну є предметом переговорів між заінтересованими великодержавами". Цим уточненням він практично виключив Берлін зі сфери застосування загальної засади. Виникає питання: як пояснити цю подвійну мірку?

„Арґентинці, — сказав у своїй промові Фрондізі, — обіцяють рішучу і братерську співпрацю у твердому, але вічному процесі закріплення свободи та добробуту народам, які вже здобули політичну незалежність і які щойно борються за неї". Дивним дивом, на цю „братерську співпрацю" не можуть розраховувати — східні німці, мадяри та українці, бо наведена фраза звернена до „азійських та африканських братів". Шкода, що ніхто з журналістів на пресовій конференції не запитав, як Фрондізі оправдує ту дискримінацію. Пригадаймо, що на Бандунґській конференції деякі делеґати домагалися права самовизначення також для Туркестану, але більшість — відкинула це домагання, як... провокаційне.

Від часу Бандунґської конференції чимало зайшло змін в афро - азійському світі. З одного боку, після анексії Тибету та конфлікту з Китаєм, невтралізм Пандіта Неру затратив своє первісне агресивне протизахідне вістря; здавалося б, що час гоїть рани і що

(Закінчення на стор. 4-ій)

Л. Луців

Новий підручник для шкіл українознавства

Справа вивчання української мови та української культури — це найважливіша проблема цілої нашої громади в ЗДА і в сусідній Канаді. Про це знають всі, але, на жаль, не використовують всіх можливостей, щоб число учнів, які вчаться української мови в парафіяльних школах, в школах і на курсах українознавства, не зменшувалося з кожним роком, як це видко в деяких місцевостях із тих звітів, що їх надсилають школи з різних місцевостей.

Оце на сторінках „Свободи" Лев Ясінчук пригадав нам, „сущим і грядучим поколінням", як то в рідному краю наші люди завзято змагалися за те, щоб їхні діти могли вчитися своєї мови у своїх рідних школах. Невже ми вміємо шанувати й дорожити найбільшими національними цінностями тільки тоді, коли хтось не дозволяє нам це робити?

Перед нами нова книжка для шкіл українознавства, яку видала Шкільна Рада при Українському Конґресовому Комітеті Америки — „Хрестоматія з української літератури для шкіл і курсів українознавства", Ню Йорк, 1961, ст. 208. Зладив її відомий педагог д-р Кость Кисілевський. Ця книжка потрібна кожній дитині українського походження, бо вона дає матеріял для читання з усіх діб українського письменства.

В „Хрестоматії" д-ра Кисілевського є такі розділи: український фольклор (ст. 3-28), давнє письменство України (29 - 45), літературна творчість козацько - гетьманської доби (45 - 63), література національного відродження (64 - 121), реалізм у побуті (122 - 154) та модернізм у літературі (155 - 205).

Як вибирав автор матеріял до „Хрестоматії" зорієнтуємося в цьому тоді, коли оглянемо перший її розділ.

Тут впорядник дав, після короткого пояснення про фольклор, початок із віршованої історії України О. Олеся „Минуле України в піснях". Після того наведено уривок з повісти Т. Шевченка „Наймичка" з описом обжинкового походу. Сватання описане за допомогою уривку з Квітчиної „Марусі". Сонет Івана Франка „Народна пісня" дає матеріял до навчання про народну творчість, з якої автор „Хрестоматії" наводить колядки і щедрівки з праці С. Килимника п. з. „Український рік".

Уривок „Лісової пісні" Л. Українки дає канву, щоб пізнати народню мітологію з поганських часів, а „Купало на Волині" цієї самої авторки знайомить учнів з побутом українського народу, який для тутешніх дітей є чистою екзотикою.

Уривки з твору М. Коцюбинського „Тіні забутих предків" дають матеріял для пізнання гуцулів, а при цій нагоді й інших племен нашого народу. Закінчує цей фолькльорний розділ „Притча про життя" І. Франка, після якої впорядник коротко вияснив „мандрівні мотиви в народній творчості", згадуючи Франкову розвідку „Варлаам і Йоасаф" у зв'язку з притчею про життя.

Ця притча є гарним переходом до нового розділу „Давнє письменство України", де, побіч творів з першої, княжої, доби української літератури, подано модерний твір Василя Щурата „Слово Іляріона". Також оживив автор читанки літературну творчість козацько - гетьманської доби уривком з поеми „Іван Вишенський" І. Франка та уривком із повісти Б. Лепкого „Мазепа", де описано „вертеп".

Розуміється, — найбільший розділ охоплює літературу національного відродження. В ньому знаходимо твори і матеріяли про таких письменників, як І. Котляревський, М. Шашкевич, Т. Шевченко, П. Куліш, М. Вовчок і Ю. Федькович. В п'ятому розділі є місце для І. Нечуй - Левицького, І. Франка і І. Тобілевича.

У кінцевому розділі вміще-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Лев Ясінчук

В НЕЗАБУДЬ СУЩИМ І ГРЯДУЧИМ ПОКОЛІННЯМ

(У 80-РІЧЧЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ")

(19)

Думка про конґрес і виставку не пропала. Здійснив її енерґійний голова Товариства Іван Галущинський, уладжуючи з своїми співробітниками в 1936 р. Перший Педагогічний Конґрес, а в 1938 р. Першу Шкільну Виставку в Львові. Конґрес, що відбувся в залі Т-ва ім. М. Лисенка, зібрав всю тодішню педагогічну еліту з усієї Польщі. Референтами були найвизначніші науковці, знавці духових прикмет і сил українського народу, як д-р Степан Белей, д-р Яким Ярема, д-р Іван Копач і ін. Як завершення праць конґресу вийшла коштом „Рідної Школи" книжка під редакцією д-ра Маркіяна Терлецького „Перший Український Педагогічний Конґрес", в якій вміщено виголошені доповіді.

Виставка представляла в документах, матеріялах та образах педагогічні змагання й досягнення тих українських організацій і установ, що в різній мірі й у різних формах займалися справами виховання від часу заснування першої нижчої й середньої школи при Ставропігійському Братстві у Львові, отже охоплювала час від 1586 до 1938 року. Особливе зацікавлення викликав показ педагогічної літератури, починаючи від першого українського шкільного підручника з XII ст. й кінчаючи найновішими. Окреме почесне місце зайняли педагогічні видання Буковини, Закарпаття й видання наших високих шкіл — Богословської Академії у Львові, Господарської Академії в Подєбрадах, Педагогічного Інституту в Празі й Наукового Інституту в Берліні. Відділ виховної літератури виповнили також усі галицькі видавництва дитячих творів. Словом, виставка змалювала наглядно не тільки світлі, але й болючі сторінки наших виховних змагань упродовж століть. На домагання влади прийшлося, на жаль, зняти деякі виставлені предмети.

VIII. Масовий наступ за українську державну школу

Основною ідеєю „Рідної Школи" було здобуття державної української школи з фондів, що їх склав наш народ у високих податках. Тому, коли 1924 р. вийшов у Польщі новий закон про організацію шкільництва, „Рідна Школа" взялася з повною енерґією за використання того закону.

У 1925 р. кинуто гасло: „Українські батьки, вносіть масово й організовано вимагані законом заяви в справі української школи!" Понад 600 тисяч батьків послухали того заклику. У державному апараті зчинився переполох. Селяни домагалися посвідок на свої заяви. І цілий урядовий апарат числив заяви, формуляри яких виготовила й доставила „Рідна Школа". Один з повітових старостів придумав дотепний спосіб — зважувати заяви на вазі й видавати посвідки в кілограмах. І знов біла: відклики, широкий відгомін у пресі, інтерпеляції українських парляментаріїв у варшавському соймі. А скількох то селян тягала влада нібито то для ствердження власноручного підпису чи інших даних або за „підбурювання", „протидержавну роботу" і т. п. Але все це видержав твердий і впертий народ.

Проти неправних рішень влади знов посипалися відклики, відгуки в пресі, в соймі, поза межами Польщі. Так тривало цілий Божий рік, а тут прийшов новий плебісцит, що на основі закону міг відбуватися кожного року. І так повторювалося три роки, аж президент держави встановив декретом, що „шкільний плебісцит" можна переводити тільки щосім років. Вижлала „Рідна Школа" того часу й давай у 1937 році домагатися української школи тим самим законним шляхом. Але польській владі було вже забагато, і вона вирішила, що „Рідна Школа"... не має права займатися такими справами, заборонила їй „бунтувати народ" і загрозила в котрий то вже раз розв'язанням. Тоді „Рідна Школа" нібито передала цілу акцію Українській Парляментарній Репрезентації, а сама вела її далі у своїх бюрах. Такі піжмурки тягнулися аж до другої світової війни.

IX. Дошкульна конфіскаційна практика

Старіючись не допустити до свідомости українців у Польщі ніякої критичної думки про великодержавність Польщі, ніякої пригадки про світлі моменти з української бувальщини, польська влада завдавала українцям дошкульної шкоди конфіскатами друкованого слова, що особливо прикро відбивалося на „Рідній Школі". Конфіскували навіть заклики до жертвенности й виказі пожертв на „Рідну Школу", вміщувані в українських часописах. У „Нашому Прапорі" сконфіскували, наприклад, такі оповістки: „Замість вінця на могилу бл. п. Ольги Бесарабової, зібрано на чайному вечорі „Бояна" в Бориславі 80 мільйонів марок на „Рідну Школу"; або: „Для вшанування пам'яті бл. п. Ольги Бесарабової пожертвували Катря і Юрій Сисак у Бориславі 200 мільйонів марок на „Рідну Школу". Мою брошурку під назвою „Азбука нації" забрала польська поліція ще з переплетні, і тому розійшлося її лише кілька примірників, що їх узяли з собою волинські й холмські студенти, їдучи на різдвяні вакації. (В каталозі книгарні „Говерля" в Ню Йорку я знайшов той заголовок між „раритетами" і купив для себе останній примірник).

З нагоди 50-ліття „Рідної Школи" я написав на доручення Головної Управи книжку на 270 стор., видану на люксусовому папері п. н. „50 літ Рідної Школи". Перед здачею до друку рукопис розглядала окрема 5-членна комісія, яка не тільки перевірила зміст, але й подбала, щоб книжка по виході в світ не могла бути сконфіскованою. І що ж? Якраз після видрукування прийшла до переплетні поліція й вибрала 6 аркушів (96 стор.), на яких опісля сконфісковано 14 місць. Великої шкоди зазнало Товариство, передруковуючи 6 аркушів з білими плямами, на яких стояло слово — „сконфісковано". А джерельну, документарну книжку на 96 сторінок великої вісімки „Українські школи в Галичині у світлі законів і практики" забрала поліція повністю, коли її привезли в міщках на пошту на залізничому двірці.

ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями та Знайомими,
що дня 2-го серпня 1961 року помер
наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п. ТЕОДОР МАРЧИХА

проживши 75 років.

Покійний народився в селі Сосниця, пов. Ярослав, проживав в селі Лапаївка, пов. Яворів, а останні роки в Глуховичах, пов. Винники і там похований 4-го серпня 1961 року.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
була відправлена в дні 12-го жовтня ц. р., а

ПАНАХИДА

буде відправлена
в НЕДІЛЮ, 15-го ЖОВТНЯ 1961 року,
в год. 11:45 рано
в церкві св. о. МИКОЛАЯ — при 24 вул. і Поплар
у ФИЛАДЕЛФІЇ, Па.

У глибокому смутку:
дружина — МАРІЯ з дому ГРИЦИНА — в краю
син — ПЕТРО з дружиною Анною
донька — КАТЕРИНА з сином ІВАСЕМ (Фила.)
син — МИХАЙЛО з дружиною ЯРОСЛАВОЮ та дітьми
донька — АННА з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ та дітьми в краю
невістка — ЄВА з дітьми (Польща)

З глибоким жалем повідомляємо,
що в неділю, 8-го жовтня 1961 року
упокоївся в Бозі

Микола Олексійович ФОМЕНКО

один із найвизначніших сучасних українських композиторів, член нашої Дирекції і наш Незабутній, Сердечний Приятель.

ДИРЕКЦІЯ і УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ЗБІР
УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ
в НЮ ЙОРКУ

Закликаємо все наше Громадянство і Молодь численною участю в Панахидах і Похоронах, віддати пошану великій Людині, якого творчість була і залишиться „свщанзіллям" для всіх нас на чужині.

ПАНАХИДА — в ЧЕТВЕР, 12-го ЖОВТНЯ 1961 року, в год. 8:00 вечером, в пох. заведенні П. Яреми.

ПОХОРОН — в П'ЯТНИЦЮ, 13-го ЖОВТНЯ 1961 року, в год. 9:00 рано.

Тіло сл. п. Покійного лежить в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

Товариство „СВОБОДА", 194 Відділ УНСоюзу
ділиться сумною вісткою,
що в неділю, 8-го жовтня 1961 р. помер несподівано
ії ЧЛЕН

бл. п. Микола Фоменко

визначний український композитор, піяніст і учитель УМІ.
ПОХОРОН відбудеться в П'ЯТНИЦЮ, 13-го ЖОВТНЯ 1961 р. із пох. заведення П. Яреми в Ню Йорку.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Голови Проводу Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів

ПАНАХИДА

сл. п. СТЕПАНА БАНДЕРИ

— відбудеться —
в суботу, 14-го жовтня 1961 р.
в год. 7:30 вечора
в українській кат. церкві св. ап. ПЕТРА і ПАВЛА
в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

Після Панахиди — відбудеться —

АКАДЕМІЯ

в ЦЕРКОВНІЙ ЗАЛІ — там же.
Проситься до участи всі Організації та ціле Громадянство.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ, 12 Відділ в Джерзі Сіті, Н. Дж.
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ ім. Лесі Українки

ЩО ТАКЕ ВИХОВНІ СЕМІНАРИ?

Одною з найактуальніших проблем, що так хвилює українську еміграцію в Америці та в інших країнах нашого поселення, є проблема національного виховання молодого покоління. Вона знаходить поважний відгук у нашій пресі. В цьому напрямі в нас уже чимало зроблено; школи й курси українознавства, молодечі організації, різні гуртки, тощо.

Поруч із тим нас хвилює також постановка виховання й освіти взагалі в країнах, де ми живемо. Ми часто не схвалюємо її, іноді не знаємо, не розуміємо її. Вона не відповідає нашій ментальності, і в наслідок цього дуже часто виникає розрив поміж батьками й дітьми та цілий ряд інших важливих проблем. Дуже часто в незорієнтованих, обтяжених працею та іншими щоденними клопотами батьків не знаходиться відповідного підходу до дитини, і вона попадає в обійми небажаних нам середовищ.

Все це кожному з нас добре відомо. Але чи відомо українському суспільству, що ця проблема знайшла відгук у колах організованого жіноцтва?

Три роки тому Виховна Комісія про СФУЖО (Світова Федерація Укр. Жіночих Організацій) та Окружна Рада Союзу Українок Америки Филаделфії організували Виховний Семінар з циклом лекцій на актуальні виховні теми. Це зроблено з метою допомогти батькам в розв'язанні тих чи інших виховних проблем. За прикладом Филаделфії постали такі семінари в Трентоні, Ню Йорку, Рочестері й Боффало. Організовано семінари також і в Канаді, Торонто й Монтреалі.

Найбільше дивує й турбує організаторок Виховних Семінарів недостатня кількість слухачів. Як правило, відвідують семінари майже самі матері й дуже рідко приходять батьки. Трудно пояснити собі таке явище. Відомо, що на доброму вихованні дитини однаково залежить і батькові й матері. Обоє в однаковій мірі зустрічаються з виховними труднощами. Чому ж не однакова реакція?

Дивує організаторок також повна відсутність на Семінарах педагогів і керівників молодечих організацій і гуртків. Адже при співпраці семінари мали б вищі результати. Хто, як не педагоги та виховники мають найближчі стосунки з різними типами й характерами дітей, мають чималий досвід, яким вони могли б і, на нашу думку, повинні поділитися з батьками. А з другого боку, й вони потребують в певній мірі деякого теоретичного підкріплення в своїй роботі.

Цікаво зупинитися ще й на такому факті. Коли цього літа в Дубліні (Ірляндія) відбувався Світовий Конґрес Міжнародного Жіночого Союзу, наша делеґатка пані І. Павликовська виступила на ньому під час дискусії на тему „Освіта для дорослих" і розповіла про роботу наших Семінарів, схарактеризувавши їх як знаряддя допомоги матерям в зрозумінні виховних засад даної країни. Це викликало чимале зацікавлення делеґаток.

Організаторки Виховного Семінара в Филаделфії кожний раз після його закінчення старанно обмірковують його недоліки й досягнення та відповідно перебудовують його роботу. Цього року цикл лекцій Семінара розбито на дві половини: осінній і весняний.

Перший відбудеться в жовтні, а другий, очевидно, під час Великого Посту.

Першу лекцію 14-го жовтня прочитає пані д-р Богданна Салабан на тему — „Виховні проблеми шкільного віку". Д-р Салабан, як психіятр, цікавиться виховними проблемами нашої молоді. Її лекція на вищезазначену тему, прочитана весною в Торонто, викликала велике зацікавлення при великій кількості слухачів. Вона має безпосередній контакт з нашою молоддю, бо є видатною працівницею Пласту.

Другу лекцію на тему „Українська книжка в руках дитини" прочитає також відома нам громадська діячка і викладач української мови та літератури пані д-р Наталя Пазуняк. Під час її лекції організують виставку дитячої літератури.

З досвіду роботи Виховних Семінарів знаємо, що обидві теми дуже цікавлять слухачів, а тому тішимо себе надією, що на цей раз ми корисно послужимо нашому суспільству, а воно, в свою чергу, повністю використає цю небуденну нагоду.

Докладне оголошення буде надруковане в „Свободі".

Марія Стратієнко

Оксана Войновська виступить на Літературно - Мистецькому Ярмарку

Оксана Войновська, роджена в м. Сереті, на Буковині, вже змалку мала велике замилування до танку, і цю ділянку мистецтва вибрала собі як професію.

Походить вона з мистецької сім'ї. Прадід її Юліян Ніжанковський був одним з основників Українського Театру в Галичині й актор, дід Амброзій також актор, а в молодості в Театрі знаний був як незрівняний „коломийкар", і чардаша танцював не гірше родовитого мадяра. Тітка Одарка була танцюристкою в Опернім Театрі у Львові.

Початків балету вчилася О. Войновська ще дитиною в часі другої світової війни, у школі проф. Л. Саєнко, де пізніше на еміграції у Берхтесґадені в Німеччині дальше продовжувала науку під її керівництвом. В Америці була ученицею прімабалерини проф. В. Переяславець. Дальше вчилася в Балетній Академії в Нюарку, а опісля перейшла до професіональної кляси Школи Американського Балету в Ню Йорку одержуючи там стипендію, і від того часу почалася її професіональна праця і кар'єра. Деякі з її професорів — це знаний хореограф і балетмайстер Валанчін, проф. Обуков, Владіміров, Дубровська, Стюарт, що колись танцювали зі славною Анною Павловою. За рекомендацією Нюйоркської Балетної Школи, Оксана Войновська вчила в літнім таборі „Аванне" балету, співпрацюючи з п. Гільдою Нортон композитором, і режисером фільмово - театральної ділянки. Танцювала в Медісон Сквер Гарден, в характерній компанії свого професора Юрія Лозовського, і мексиканській групі на міжнароднім фестивалі у Ню Йорку, в „Карнеґі Рісайтел Голл" і їздила з нею на турне. Ню Йорк Сити Сентер є компанією Американської Балетної Школи, і вона дає щороку своїм танцюристам дублювати. До тих, що дублювали, належала також і Оксана. Плян її на будуче є стати сталим членом компанії.

Оксана Войновська

Українське громадянство буде мати нагоду познайомитися з нашою молодою танцюристкою на Літературно-Мистецькому Ярмарку, на якому вона виконає третю частину „Серенади" П. І. Чайковського. Вітаємо і бажаємо дальших успіхів.

Оксана Вікул

Науковці передбачають контролю гураґанів

Вашинґтон. — Директор Бюра Погоди д-р Френсіс Райхелдерфер заявив, що людство „стоїть вже на порозі до контролі гураґанів, які дотепер були нищівною стихійною силою, що проти неї людина не мала жадної оборони, крім утечі". Цей науковець казав, що гураґани мають нищити зараз при їх творенні за допомогою розбивання гураґанів на окремі частини за допомогою атомового або звичайного вибухового матеріялу. Досі науковці вірили, що гураґани мають таку силу, що їх не можна знищити людською рукою. Гураґан впродовж одної секунди може витворювати тропікальний буревій, що має силу десятьох 20-кілотонових бомб, що рівняється 200.000 тонн вибухового матеріялу ТНТ.

УКРАЇНСЬКА ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ в Ню-Йорку
JEWELERS META
МЕТА
236 E. 14 ST.
NEW YORK 3, N.Y.
TEL. OR4-2590

Осінній ВИПРОДАЖ
НАЙНОВІШИХ РАДІОПРИЙМАЧІВ
TELEFUNKEN
HI-FI, STEREO
НЕБУВАЛА НАГОДА!

Найгарніший, найпотужніший і найдоступніший з усіх НІМЕЦЬКИХ ПРИЙМАЧІВ.

Вперше впроваджено стереофонічний відбір звуку, Hi-Fi, Stereo
4 голосники (крім зовнішніх та стереофонічних)
14 ЛЯМП
2 внутрішні антени.
Контакти для грамофону, тейпрекордеру, стерео контрол та 4 додаткових голосників.

Письмова ГАРАНТІЯ відбору всіх европейських станцій, включно КИЇВ. — Раніше $300.00

НАЙНИЖЧА ЦІНА В 60-річній ІСТОРІЇ ФІРМИ
Telefunken ТІЛЬКИ ЗА ГОТІВКУ $189.95
Інші моделі — від $59.95

Письмові замовлення, разом з чеками, спрямовуйте на адресу:
META JEWELERS, Inc.
236 East 14th Street, New York 3, N. Y.

Новий підручник для шкіл українознавства

(Закінчення зі стор. 2-ої)

но уривки з творів письменників, що їх Іван Франко називав „модерністами" ще в 1900-му році на сторінках „Літературно - Наукового Вістника". Впорядник книжки дав тут настроєву картину М. Коцюбинського „На крилах пісні", який в приступі туги за батьківщиною під впливом чумацької пісні написав цей твір. Є тут твір О. Кобилянської, є тут і Леся Українка, Б. Лепкий, В. Щурат Василь Стефаник. Є поезії О. Олеся, Миколи Зерова, Грицька Чупринки, Максима Рильського, раннього Павла Тичини і Юрія Клена.

У післяслові укладач „Хрестоматії" дав виясненя, як послуговуватися книжкою в клясі, і навіть цілий ряд питань.

Як бачимо, книжка уладжена за добрим і доцільним пляном. Її автор мав обмежений розмір книжки — 200 сторінок. Тому вчителі мусітимуть пригадати з учнями матеріял вміщений у читанках давніше виданих Шкільною Радою.

Шкільна Рада підготовляє видання тому чергової Хрестоматії з сучасної літератури.

У державних і в більшості приватних видавництв рукописи нових шкільних підручників перечитує цілий ряд фахівців, щоб не було в них ані одної помилки. У нас важко собі це дозволити, але все ж таки повинен ще хтось прочитати машинопис, щоб допомогти авторові усунути недогляди, яких він не завважив. В нашому випадку, наприклад, на 6-ій і 7-ій сторінках подано невдало скорочений текст з „Історії української літератури" Л. Білецького, внаслідок цього цей текст затратив свою ясність. Коли б ще хтось, крім впорядника, прочитав машинопис або принаймні коректу, то це можна було б легко направити.

Хочемо повторити ще раз свою заввагу, щоб при складанні читанок і хрестоматій автори брали до уваги і зацікавлення української дитини в ЗДА чи Канаді.

„Хрестоматія" д-ра К. Кисілевського — потрібна й корисна книжка, і ми віримо, що швидкий її розпродаж уможливить випустити нове видання, справлене і доповнене новими матеріялами принаймні ще на сотню сторінок.

Увага! ПОД'ЄБРАДЦІ, УТІГІВЦІ Увага!

Наша цьогорічна

ЗУСТРІЧ

— відбудеться —
в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ
при 2 Схід 79-та вулиця в НЮ ЙОРКУ
в СУБОТУ, дня 14-го ЖОВТНЯ ц. р.
від год. 11:00 рано та
в НЕДІЛЮ, дня 15-го ЖОВТНЯ ц. р.
від год. 12:00 дня.

КОМІТЕТ

Д-р Іван Дорощак

повідомляє, що —
з причини виїзду на Дентистичну Конвенцію у Филаделфії,
КАНЦЕЛЯРІЯ БУДЕ ЗАЧИНЕНА
від 13-го до 24-го ЖОВТНЯ 1961 р.

ПАРОХІЯ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
у ВИППАНІ, Н. Дж.
— влаштовує —

Осінню ЗАБАВУ

в суботу, 14-го жовтня 1961 р.
в год. 8:00 веч.
в церковній залі — при Route 10, Whippany, N. J.

Під час забави відбудеться:
РОЗІГРИВКА НА 500-доларову НАГОРОДУ.
Музика — РАС БІНЕРТА Вступ — $1.25

НЕДІЛЯ,
15-го ЖОВТНЯ 1961 р.
год. 2:30 по пол.

МИСТЕЦЬКІ
ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ
НЮ ДЖЕРЗІ СТЕЙТУ

Площа
ENGELOW'S GROVE
в ЮНЬЙОН, Н. Дж.

Чорноморська Січ — Марітімо

ПЕРЕДЗМАГ ЮНЬЙОРІВ — год. 1:00 по пол.
Доїзд: Springfield Rd. and Liberty Avenue in Union, N. J.

Увага! Увага!

Осередок СУМА в Нюарку
— влаштовує —

ОСІННІ ВЕЧЕРНИЦІ

в суботу, 28-го жовтня 1961 року
в УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ

Оркестра — Б. ГІРНЯКА.
Початок: в год. 8:00 веч.

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
ГОЛОВИ ПРОВОДУ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

сл. п. СТЕПАНА БАНДЕРИ

будуть відслужені
в суботу, і в неділю, 14-го і 15-го жовтня 1961 р.
в УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ

ПАНАХИДИ

ЗА СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ
та всіх Воїнів ОУН і УПА, полеглих у боротьбі за Волю України.

ДО УЧАСТИ В ПАНАХИДАХ ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО
просять
ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ в ЗДА

Клонимо низько голови перед тінями

бл. п. Маріяна Злотнівського

та висловлюємо цією дорогою
наші глибокі співчуття Його Родині та Його Вірним Приятелям, що з цієї сумної нагоди зложили
„Замість вінка на могилу" — $47.00
на Українських Інвалідів в Німеччині,
а саме:
М. Пирський — $15.00; В. Зазулькевич, І. Караба, Л. Летняк, В. Мацюрак, Б. Привада, М. Була — по $5.00, а В. Пастернак — $2.00.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОМУ,
а щира подяка Жертводавцям.

За Братство БРОДИ — ЛЕВ, Інк.
Товариство ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ

д-р Богдан ЛЕВИЦЬКИЙ, голова — Микола АНДРЕЙКО, секретар

Ню Йорк, 9-го жовтня 1961 р.

Платне політичне оголошення. — Платне політичне оголошення.

УВАГА — ДІТРОЙТ! ДО ГРОМАДЯН УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ І. ДИСТРИКТУ!

...У ВАШИНГТОНІ ДОСВІД ЦІНЯТЬ!

Віце-губернатор Т. Джан ЛЄСІНСКІ, який був випробуваним другом Українського населення протягом 11 років служби в стейтовій леґіслятурі і на становищі віце-губернатора, являється ОДИНОКИМ КАНДИДАТОМ, з випробуваним досвідом і вмінням, що може репрезентувати Ваші інтереси в Конгресі ЗДА. Тому ГОЛОСУЙТЕ у вівторок, 17-го жовтня 1961 року... і своїми голосами дайте признання досвідові!

Lt. Gov. T. John Lesinski

ВИБЕРІТЬ віце-губернатора Т. ДЖАНА

ЛЕСІНСЬКОГО

до КОНГРЕСУ — ДЕМОКРАТ

СПЕЦІЯЛЬНІ Правибори 17-го ЖОВТНЯ

Зі спорту

„ЛЕВИ" ЗАГРОЖЕНІ

„Леви" — „Ганза" 2:4 (1:2)

Шикаґо, Ілл. — В неділю, 1-го жовтня розіграли „Леви" треті з черги футбольні змагання осіннього сезону за першенство Вищої Ліґи Шикаґа в парку Юджін з німецькою дружиною „Ганза", що програла свої всі троє початкових змагань сезону.

Як виявилося, німці не є слабі і зробили несподіванку „Левам" та перемогли їх зовсім заслужено 4:2. — „Ганза" грала скоро, прецизно й продуктивно та показала „Левам", як треба грати копаний м'яч. Відношенням наріжняків було 10:1 в користь „Ганзи".

Цією перемогою „Ганза" пішла вгору табелі з шостого на четверте місце та вже не є кандидатом на деґрадацію з Вищої Ліґи до Першої Дивізії. Поразка дуже зашкодила „Левам", бо вони зійшли з четвертого на п'яте місце та опинилися в загроженій зоні табелі та є тепер разом з Фортуною та Словаками другим кандидатом на вилет до Першої Дивізії поруч Вандерерс.

В останніх змаганнях „Леви" заграли знов слабо та хаотично, показалося, що їм бракує кондиції та солідного тренінґу. Тому ці браки дружина „Левів" заступала нечистою грою й фавлями. Теперішні „Леви" це лише тінь дружини з попередніх років, й тому ланковий та тренер мусять добре взятися до змагунів, щоб зробити з них добру футбольну дружину та привернути товариству давню славу.

В останніх змаганнях конто відкрили німці, стрілявши „Левам" перші ворота в 19-тій хвилині. Терлецький вирівняв в 20-ій хв. з подачі Уркгарта. „Ганза" підвищила вислід 2:1 до половини, а в 46-ій хвилині 3:1. Уркгарт скоротив вислід 2:3 в 68-ій хв. гри. Снилик не користав карний коп з одинадцятки у 82-ій хв., що мав принести ремісовий вислід 3:3 та одну цінну точку й тим самим певний побут „Левів" у Вищій Лізі на 1962-й рік. „Ганза" врадувана невдачею Снилика, стрілила „Левам" ще четверті ворота в 84-ій хв. змагань. В передзмаганнях резерва „Левів" перемогла резерву „Ганзи" 1:0 із стрілу Володимира Бахора.

Наші юньйори зремісували із юньйорами Ґрін — Вайт 2:2. Ворота стрілили брати Мілян і Драґан Радивиловичі.

Сумівські „Крила" виграли із „Спартою" 3:2 за першенство Першої Дивізії Південь. Ворота стрілили Степан Боднар, Теофіль Курпіта та Юліян Куляс із карного копу.

Петро Головатий

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" НЮАРК — РЕМІСУЄ!

„Рома" СК — „Чорноморська Січ" 3:3 (2:2)

Склад „Чорноморської Січі", без контуженого Д. Олега і перешкодженого Каздоби І, був слідуючий: К. Гевко. Ю. Саварин, Мек Інтаєр. Т. Понось, І. Боянівський, Дж. Брус, С. Ґерловський, Дж. Фіоріло, В. Каздоба II, Е. Кіралі, Т. Паук і А. Жолудко.

В других ліґових змаганнях на виїзді в м. Петерсон, „Чор. Січ" втратила першу точку сезону. Кількакратний першун Стейтової Ліґи Ню Джерзі, Спорт. Клюб „Рома", підкріплений в цьому році 6-ма професійними змагунами (в більшості з південної Америки), зумів вдержати ремісовий вислід 3:3. Щастям противника до деякої міри був факт, що суддя був італійського походження. Признання суперникові не цілковито заслуженої одинацятки, було одним з його несправедливих рішень.

Першою в цій грі провадила „Чорн. Січ", вже в 5-тій сек., коли то Фіоріло, використовуючи докладну подачу Поносям Каздоби, стрілив перші ворота змагань. П'ять хв. пізніше, в черговій гарній акції нашого нападу, Кіралі прийнявши м'яч з подачі Ґерловського з 155-ти метрів віддалі, стрілив найгарніші ворота дня. В дальших хв. першої половини гра була вирівнана. „Професіоналісти" „Роми" відзначались частішими володінням м'яча. Щойно в 36 хв. суперникові вдалось в одному з нечисленних замішань відкрити для себе конто воріт і вислід до 2:1. Вирівнання з одинадцятки, італійці здобули в 41-й хвилині.

Гостріша і завзятіша була гра в другій половині, В початковій фазі, з легкою перевагою „Роми", господарі здобули чергові ворота і ведення 3:2 в 65 хв. Від того часу, і „Чорн. Січ" перебрала цілковито ініціятиву, „бомбардуючи", безнастанно ворота „Роми". Нецільність стрілів, (перестріли) та поперечка воріт врятували господарів від поразки. 9 хв. перед закінченням гри, Фіоріло стрілив свої другі і для „Чорн. Січі" вирівнюючі ворова.

В показнику табелі гор — спільне перше місце на усіх 8 клюбів, ведуть: „Чорн. Січ". „Рома" СК і Айріш Амерікенс по дві гри, кожний з кількістю точок 3:1.

О. Твардовський

ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ В НЕДІЛЮ 15-ГО ЖОВТНЯ

„Тризуб", Филаделфія — Юрик Траккерс, в неділю 15-го жовтня, о год. 2.30 по пол., на грищі при 29 та Клірфілд вул. у Филаделфії. Змагання за першість Американської Футбольної Ліґи, до яких виступить „Тризуб" з 3 новими змагунами в нападі.

УСК Ню Йорк — Б. В. Ґочі, в неділю 15-го жовтня, о год. 2.30 по пол., на грищі Метрополітен Овал у Бруклині. Змагання за першість Нім. Американської Футбольної Ліґи, до яких виступить УСК в складі: Голуб, (Ховайло), Карті, Ґарвін, Цап, Кері, Б. Чижович, Мек Лойд. В. Чижович, Маршал, Пирдон, Мулрой, (Лі, Сеник, Гура).

„Чорноморська Січ" Нюарк — Марітімо, в неділю 15. жовтня о год. 2.30 по пол., на грищі Анджелс Ґров у Юнійон, Н. Дж. Змагання за першість Футбольної Ліґи Стейту Ню Джерзі.

ТОЛСТОВЩИНА З „ЗАХІДНЬОЮ І ХРИСТИЯНСЬКОЮ" ЕТИКЕТОЮ

(Закінчення із стор. 2-ої)

поволі лагідніє антиколоніялістичний ресентимент Сукарна, Нассера та інших. Серед африканських держав, які гуртом вмаршували минулого року до ОН, більшість зайняла тверді профранцузькі позиції а тим самим прозахідні позиції — приймаючи холодно залицяння Хрущова.

Ціллю промови Кеннеді було, мабуть, сконсолідувати ту нову орієнтацію, кінчаючи з мітом „третьої позиції" — тієї каламутної води, у якій Москва й Пейпінґ ловлять азійську та африканську рибу: „у цій залі, мовляв, немає трьох сил, а є лише дві. Одна складається з тих, що намагаються побудувати світ, згідно з першою і другою статтею хартії ОН. Друга сила підкопує світову організацію, змагаючи до іншого устрою світу"..

На жаль, через два дні після того виступив з тієї самої трибуни інший білий „саґіб" і, показуючи свою західню та християнську візитівку, доклав усіх сил, щоб затерти враження від промови попередника. Він старався доказати, що поляризація не є неминучою з огляду на існування двох діяметрально протилежних об'єктів, а тим самим немає конечности вибору між двома силами. Немає зудару між тими, які хочуть зберегти дотеперішній лад, і тими, які хочуть усунути його і замінити всесвітньою монолітною імперією. Розходження випливають лише з різниць між поодинокими культурами та поодинокими етичними та юридичними системами — а супроти чужої думки треба бути толерантним.

Коли ж іде, конкретно, про недорозвинені народи, то вони повинні „при кожній нагоді намагатися погодити антагоністичні інтереси, повинні стримуватися від всякої інтервенції, яка може ще більше загострити міжнародню атмосферу, повинні вибирати шлях переговорів, відкидаючи погрозу, як засіб розв'язувати міжнародні питання". Тобто повинні відограваги ролю грецького хору.

У совєтському та китайському імперіялізмі легко вирізнити дві фази: збройний підбій та переговори. Здобувши намічені стратегічні позиції у В'єтнамі, комуністи приступили до переговорів у Женеві; тепер, як виглядало б, назріли для переговорів нові об'єкти: Ляос, Берлін, Куба. Так, Куба також. Пригадуємо наш коментар до твердження Ґевари на кінцевій сесії конференції в Пунта дель Есте: згідно з його інтерпретацією та конференція прийняла засаду поширення на західню гемісферу мирної коекзистенції, тобто злеґалізувала існування в західній гемісфері „соціялістичної" держави, — приналежної до „соціялістичного" бльоку.

Захід, як виглядало б, не повинен домагатися, навіть чисто декляративно, самовизначення для народів поза залізною завісою. Коли якась нова країна увійде у „братню сім'ю соціялістичних народів", Захід має це прийняти з християнською резиґнацією, щоб, крий Господи, не попасти у гріх інтервенції. Навіть повинен оминати оборонних засобів щоб втримати свободу там, де вона ще існує, бо це значить грішити творенням бльоків. „... Коли проголошуємо нашу західню і християнську приналежність, не робимо цього для того, щоб посилювати антагонізм між бльоками, щоб кидати одну групу народів проти іншої. Навпаки, християнський сенс життя веде нас до толерантности..."

Коли з таким християнством у толстовському виданні виступає Лянсо де Васта, його оправує „ліценція поетіка", бо він письменник, чи пак щось посереднє між письменником і пророком. Бертранда Рассела оправдує своєрідна „ліценція сеніліс": здитинілий старичок не є більш відповідальний, як дитина. Але Фрондізі — державний муж з правничо - політичною освітою, з блискучою інтеліґенцією — вповні відповідальний за свої слова. Аресивний, гостро протизахідний невтралізм Квадроса пояснювали комплексом меншевартности; він, мовляв, не проґавлював нагоди, щоб доказати, що його політика самостійна, не диктована з Вашинґтону. Можливо, що так само можна пояснити й невтралістичні наголоси в недавній промові Фрондізі, невтралізм якого, до речі, дуже поміркований та зрівноважений. Тим більше, що тавро американського лакея і запроданця, яке переслідує його, людину з трохи лівим минулим, понад три роки, могло кінець-кінцем викликати неконтрольований відрух.

Так чи інакше, Фрондізі виявив максимум доброї волі в обороні кастрівської Куби проти інтервенції. Очевидно, не змінить він своєї засадничої постави і після „нетактовного" опублікування деяких неприємних документів, які потверджують кубинську інтервенцію в арґентинські внутрішні справи. Бо — „треба бути толерантним супроти чужих етичних та юридичних концепцій..."

Студійні Дні „Зарева" у Филаделфії

Филаделфія. — Українське Академічне Товариство „Зарево", Осередок ім. Олега Ольжича у Филаделфії, влаштовує в днях 14 і 15 жовтня ц. року, „Студійні дні" під гаслом „На заклик нації", під час яких в низці доповідей буде поданий перегляд дії Української Військової Організації. Влаштовує ці Студійні Дні филаделфійське „Зарево" при співпраці академічних товариств „Зарево" Ню Йорку, Балтімору, Трентону й Аллентавну. В програмі передбачені доповіді Андрія Біґуна про „Ґенезу постання УВО та її програму", Романа Жилавого п. н. „Революційні етапи УВО", Аври Середи про „Великі постаті УВО і їх вклад у розбудову УВО", Любомира Калинича п. н. „УВО і політична ситуація в Европі" і Богдана Гасюка про „УВО й ОУН". Перший день Студійних Днів з доповідями відбудеться в Гюстон Голл авдиторії Пенсилвенійського університету при 3417 Спрюс Стріт і там же буде відбуватися в суботу з 8.30 год. вечора студентський баль. В неділю дня 15 жовтня силами студентів буде влаштований в залі Горож. Клюбу при 23 і Бравн Стріт мистецький вечір з багатою програмою.

● З Лос Анджелесу повідомляють, що в Цюриху у Швайцарії поліція заарештувала 46-річного колишнього старшого лякея славної кінової артистки Мері Пікфорд Вілліяма Пола за те, що вкрав перстень тої артистки, який коштував $5,000. Пол пішов до ювілера, щоб оцінив йому той перстень, а ювілер повідомив про це поліцію.

● У Варшаві 12 західніх журналістів розпочали наради з гуртом журналістів з СССР і інших комуністичних країн про спосіб реферування вістей щодо сучасної міжнародної кризи. Американські журналісти відмовились від участи в такій конференції з казьонними журналістами, які є тільки урядовцями державної, партією керованої, пропаґанди.

● Комуно - польський уряд відкликав призначену на 15 жовтня ц. р. церемонію, зв'язану з будовою за американські гроші дитячого шпиталю в Кракові. Конґресмен польського роду, Клемент Заблоцький з Вісконсіну, який мав їхати на ту параду, відкликав свій відлет.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 15-го ЖОВТНЯ 1961:

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Збори та побір місячних вкладок Т-ва „Подільська Січ", Відд. 8, в год. 3:00 по пол. в церковній залі церкви св. Михаїла, при Chestnut, cor. River View Pl. — В. Мандзій, секр.

CENTRAL FALLS, R. I. — Місячні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 93 в год. 1:00 по пол. — М. Іваницький, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. І. — Триквартальні Збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 206, о год. 1-ій по пол. в парафіяльній залі при 74 Ґерри Аве. Буде відчитаний звіт Контрольної Комісії. Є. Тепер, сек.

Відійшли від нас
Члени Українського Народного Союзу:

БЕЛДИК Іван, народж. 1891 р. в Тлумачику пов. Коломия, член 45 Відд. УНСоюзу у Филаделфії Па., помер 26-го вересня 1961 року.

ВОРОБЕЦЬ Софія, народж. 1902 року в Городниці, пов. Копичинці, членка 432 Відд. УНСоюзу в Торонті, Онт., Канада, померла 22-го вересня 1961 року.

ГЛИВА Василь, народж. 1892 р. в Носові, пов. Підгайці, член 59 Відд. УНСоюзу у Бриджпорті, Конн., помер у жовтні 1961 року.

ТРАВИНСЬКА Параскева, народж. 1887 р. в Путятинцях, пов. Рогатин, членка 36 Відд. УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., померла 28-го вересня 1961 року.

ШУРИН Василь, народж. 1915 року в Аллентавні, Па., член 147 Відд. УНСоюзу в Аллентавні, Па., помер 27-го вересня 1961 року.

ЯГЕЛЛО Мартин, народж. 1879 року в Пікцюнах, пов. Ковно, Литва, член 280 Відд. УНСоюзу в Скрентоні, Па., помер 1-го жовтня 1961 року.

ВІЧНА ІМ ПАМ'ЯТЬ!

Читайте українські книжки й газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ТАРЗАН, ч. 4729. Знов у джунглях!

ALL WAS WELL IN THE CITY OF TARMANGANI. NOW TARZAN COULD TAKE LEAVE OF THE FINE FRIENDS HE HAD MADE.

ONCE AGAIN HE SWAM THE DANGEROUS MORASS, AND AGAIN WITHOUT MISHAP—

UNTIL HE ARRIVED ON THE SHORE OF HIS BELOVED JUNGLE.

Все було гаразд в містечку тармангані. Тепер Тарзан міг відійти від своїх гарних приятелів, яких був найшов.

Знов плив він через небезпечне трясовиння, і знов без пригоди...

Аж поки він не прибув до меж своєї улюбленої джунглі.